

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1534

Vragen van het lid **Wassenberg** (PvdD) aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over *de plannen van dierentuinen om gorilla's te doden* (ingezonden 9 december 2021).

Antwoord van Minister **Staghouwer** (Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit) (ontvangen 2 februari 2022). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2021–2022, nr. 1191.

Vraag 1

Kent u het bericht van *The Guardian* «Campaigners criticise European zoo proposals to cull adult male gorillas»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Bent u op de hoogte van de plannen van de *European Association of Zoos and Aquaria* (EAZA) om gorilla's te doden, te castreren of om mannelijke gorilla's solitair op te sluiten?

Antwoord 2

Door middel van het bericht in *The Guardian* ben ik daarvan op de hoogte. EAZA heeft een langetermijnvisie opgesteld over alle verschillende mogelijkheden ten aanzien van het management van gorilla's. In deze visie worden meerdere managementopties genoemd om met mannelijke volwassen gorilla's in dierentuinen om te gaan, zoals castreren of huisvesten in een «bachelor» groep (groep met alleen mannelijke dieren), kunstmatige inseminatie, etc.

Vraag 3

Geldt dit plan ook voor Nederlandse dierentuinen die lid zijn van de EAZA? Klopt het dat Blijdorp te Rotterdam, Burgers Zoo te Arnhem, Ouwehands Dierentuin te Rhenen en Artis te Amsterdam lid zijn van de EAZA en gorilla's

¹ The Guardian, 26 november 2021, «Campaigners criticise European zoo proposals to cull adult male gorillas», <https://www.theguardian.com/world/2021/nov/26/campaigners-criticise-european-zoo-plans-to-cull-adult-male-gorillas>

houden? Welke andere Nederlandse dierentuinen zijn lid van de EAZA en welke dierentuinen houden gorilla's?

Antwoord 3

Er zijn zeven dierentuinen in Nederland die lid zijn van EAZA en die gorilla's houden. Dat zijn – zoals u al in uw vraag aangeeft – Blijddorp, Koninklijke Burgers Zoo, Ouwehands Dierenpark en Artis. De andere drie dierentuinen zijn Apenheul, Safaripark Beekse Bergen en GaiaZOO.

De EAZA benoemt in haar statement² dat hun leden onafhankelijke organisaties zijn die daarin hun eigen beslissingen kunnen nemen. In hun statement geven ze ook aan dat er geen korte of middellange termijn plannen zijn om mannelijke gorilla's te doden. De Nederlandse dierentuinen die lid zijn van EAZA zijn niet van plan mannelijke gorilla's te doden, noch deze dieren solitair te huisvesten.

Vraag 4

Bent u bereid om het doden van gorilla's in Nederlandse dierentuinen te verhinderen en u krachtig uit te spreken tegen het doden van gorilla's in Europa?

Antwoord 4

Ik ben van mening dat dierentuinen, voordat er gefokt wordt met gorilla's, een goede afweging moeten maken. Ze moeten zich vooraf de vraag stellen of het wenselijk is dat er een nieuw dier geboren gaat worden. In die afweging zouden onder andere het aantal beschikbare plekken en de bijdrage aan de instandhouding van de diersoort meegewogen moeten worden. Ook moet er alles aan gedaan worden om het dierenwelzijn te borgen van de dieren.

Vraag 5

Deelt u de mening dat het doden van gorilla's in strijd is met de bescherming van de soort, een doel waar dierentuinen hun bestaansrecht aan ontleen? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 5

Voor het dierenwelzijn is van groot belang dat de dieren zoveel mogelijk in natuurlijke groepen leven en hun natuurlijke gedrag kunnen uitoefenen. Gorilla's leven in de natuur in haremgroep (één man met meerdere vrouwen). Mannelijke dieren verlaten in de pubertijd de groep om een nieuwe groep te vinden. Als een nieuwe groep wordt gevonden, wordt met de leider van de groep om het leiderschap gevochten. Dit werkt hetzelfde voor gorilla's in een dierentuin. Als er in de dierentuin meerdere mannelijke dieren in een groep bij elkaar geplaatst worden waar ook vrouwelijke dieren aanwezig zijn, leidt dit tot gevechten met vaak ernstige verwondingen.

Als een dierentuin een fokgroep van gorilla's heeft, dan is inherent het gevolg dat er mannelijke dieren over blijven. Daar moet de dierentuin goed voor zorgen. Zoals eerder aangegeven zijn Nederlandse dierentuinen niet van plan gorilla's te doden, noch deze dieren solitair te huisvesten. Ik hecht daarom belang aan onderzoek naar diervriendelijke alternatieven voor mannelijke gorilla's die niet in de harem kunnen blijven. De Nederlandse Vereniging van Dierentuinen (NVD) voert hier momenteel een langlopend wetenschappelijk onderzoek naar uit.

Vraag 6

Erkent u dat gorilla's groepsdieren zijn? Bent u dan ook bereid om u krachtig uit te spreken tegen het solitair opsluiten van mannelijke gorilla's? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6

Gorilla's zijn hele sociale dieren en het kunnen uitoefenen van natuurlijk sociaal gedrag met soortgenoten is cruciaal voor een positief dierenwelzijn. In artikel 4.7 van Besluit houders van dieren is dan ook vastgelegd dat bij de huisvesting van dieren zoveel mogelijk rekening moet worden gehouden met

² 2021-11-24-Press-statement-gorillas4.pdf (eaza.net)

het natuurlijk gedrag, waaronder het sociale gedrag (artikel 4.7, lid 2 onder b). Soms is het nodig om een dier uit de groep te halen vanwege gevechten of andere sociale onrust. Dit kan soms leiden tot een korte periode van noodzakelijke solitaire huisvesting totdat er een nieuwe sociale groep voor een dier is gevonden. Voor deze dieren is binnen EAZA een structuur ingericht, zodat deze dieren naar een nieuwe groep verplaatst kunnen worden. Echter, het langdurig solitair huisvesten van niet-solitaire dieren vind ik onacceptabel.

Vraag 7

Wat is de verhouding tussen mannelijke en vrouwelijke gorilla's in Nederlandse dierentuinen? Kunt u dit uitsplitsen naar leeftijdscategorie?

Antwoord 7

In onderstaande tabel staat een overzicht van de gorilla's die in de betreffende Nederlandse dierentuinen gehouden worden. Iedere dierentuin verstrekt eens per jaar een overzicht aan RVO van het aantal dieren dat het voorgaande jaar in de dierentuin is geboren, gestorven, verworven en uitgeplaatst. Op deze manier kan RVO het verloop in dierentuinen monitoren en signalen van welzijnsproblemen in een vroeg stadium opsporen. Vrijwel alle dierentuinen leveren daarbij ook een overzicht van hun actuele dierbestanden aan, al is het verstrekken van dit overzicht niet verplicht. Daarom is van enkele dierentuinen niet exact bekend hoeveel dieren zij van iedere soort houden. Ook is er in de cijfers geen onderscheid te maken tussen volwassen dieren en jonge dieren. Het betreffen de gegevens van 31 december 2020. Het is vanzelfsprekend dat er mogelijk wijzigingen hebben plaatsgevonden in 2021 of 2022.

Dierentuinen met gorilla's *Gorilla gorilla*

GaiaZOO	3 mannelijke dieren 5 vrouwelijke dieren
Ouwehands Dierenpark	6 mannelijke dieren
Beekse Bergen	Groep 1: 1 mannelijk dier 3 vrouwelijke dieren Groep 2: 4 mannelijke dieren
Artis	6 mannelijke dieren 3 vrouwelijke dieren
Diergaarde Blijdorp	4 mannelijke dieren 5 vrouwelijke dieren
Apenheul	2 mannelijke dieren 6 vrouwelijke dieren 14 dieren met onbekend geslacht
Koninklijke Burgers» Zoo	5 mannelijke dieren 6 vrouwelijke dieren

Vraag 8

Kunt u deze vragen één voor één beantwoorden?

Antwoord

Ja.